PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA TRÍ TUỆ NHÂN TẠO VÀ CHUYỂN ĐỔI SỐ TRONG BẢO VỆ NỀN TẢNG TƯ TƯỞNG CỦA ĐẢNG TẠI CÁC CƠ SỞ GIÁO DỤC

Lê Đặng Hồng Phúc, Nguyễn Thị Thu Hương
Phòng TCCB – CTSV, Trường Cao đẳng Sư phạm Kiên Giang

Tóm tắt: *Trong bối cảnh chuyển đổi số và sự phát triển mạnh mẽ của trí tuệ nhân tạo (AI), các cơ sở giáo dục đang đứng trước yêu cầu đổi mới phương thức quản lý, giảng dạy và giáo dục chính trị tư tưởng. Việc ứng dụng AI và công nghệ số không chỉ góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, hiệu quả quản trị mà còn hỗ trợ công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng thông qua việc lan tỏa thông tin chính thống, nâng cao khả năng nhận diện và đấu tranh với các quan điểm sai trái trên không gian mạng, hướng tới xây dựng môi trường giáo dục hiện đại, an toàn và thích ứng với kỷ nguyên số.*

Từ khóa: *Trí tuệ nhân tạo, chuyển đổi số, giáo dục, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, cơ sở giáo dục.*

LEVERAGING ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND DIGITAL TRANSFORMATION TO SAFEGUARD THE PARTY'S IDEOLOGICAL FOUNDATION IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Abstract: *Amidst the context of digital transformation and the rapid advancement of artificial intelligence (AI), educational institutions face the imperative to innovate their management, teaching, and political-ideological education methods. The application of AI and digital technologies not only enhances the quality of training and administrative efficiency but also supports the protection of the Party's ideological foundation by disseminating official information and improving the ability to identify and counter erroneous viewpoints in cyberspace, thereby aiming to build a modern, safe educational environment adapted to the digital era.*

Keywords*: Artificial intelligence, digital transformation, education, protection of the Party's ideological foundation, educational institutions.*

Nhận bài: 16/05/2026 Phản biện: 16/06/2026 Duyệt đăng: 19/06/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh chuyển đổi số và sự phát triển mạnh mẽ của trí tuệ nhân tạo (AI), giáo dục đang đứng trước yêu cầu đổi mới toàn diện về quản lý, giảng dạy và giáo dục chính trị tư tưởng. Sự phổ biến của các mô hình AI như ChatGPT, Gemini cùng các nền tảng mạng xã hội đã tạo ra môi trường thông tin đa chiều nhưng cũng tiềm ẩn nhiều nguy cơ từ thông tin sai lệch, xuyên tạc. Điều này đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với các cơ sở giáo dục trong việc ứng dụng AI và công nghệ số nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục, tăng cường khả năng định hướng tư tưởng và bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trên không gian mạng. Việc khai thác hiệu quả AI không chỉ đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số mà còn góp phần chuyển từ tư duy ứng phó thụ động sang chủ động phòng ngừa, định hướng và lan tỏa thông tin tích cực.

II. NỘI DUNG

2.1. Quan điểm chỉ đạo của Đảng và Nhà nước về chuyển đổi số và AI trong giáo dục

Trong những năm gần đây, Đảng và Nhà nước đặc biệt quan tâm đến chuyển đổi số và ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong giáo dục nhằm xây dựng nền giáo dục hiện đại, hội nhập và đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong thời kỳ mới.

Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27/9/2019 của Bộ Chính trị về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã xác định: phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, đẩy mạnh giáo dục số, ứng dụng công nghệ số và trí tuệ nhân tạo là nhiệm vụ trọng tâm để nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia. Đây được xem là cơ sở chính trị quan trọng để ngành Giáo dục triển khai chuyển đổi số toàn diện.

Tiếp đó, Quyết định số 749/QĐ-TTg ngày 03/6/2020 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt "Chương trình Chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030" xác định giáo dục là một trong những lĩnh vực ưu tiên hàng đầu trong chuyển đổi số. Theo đó, ngành Giáo dục phải phát triển nền tảng dạy học trực tuyến, số hóa học liệu, xây dựng hệ sinh thái giáo dục thông minh và từng bước ứng dụng AI trong quản lý, giảng dạy.

Đặc biệt, Quyết định số 127/QĐ-TTg ngày 26/01/2021 ban hành "Chiến lược quốc gia về nghiên cứu, phát triển và ứng dụng trí tuệ nhân tạo đến năm 2030" nhấn mạnh nhiệm vụ đưa AI vào giáo dục, đào tạo nguồn nhân lực số và xây dựng xã hội số.

Một trong những văn bản có ý nghĩa chiến lược đặc biệt quan trọng hiện nay là Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng

tạo và chuyển đổi số quốc gia. Nghị quyết xác định rõ phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số là "đột phá quan trọng hàng đầu", là động lực chính thúc đẩy phát triển lực lượng sản xuất hiện đại, đổi mới phương thức quản trị quốc gia và đưa đất nước phát triển nhanh, bền vững trong kỷ nguyên mới. Đối với lĩnh vực giáo dục, tinh thần của Nghị quyết 57-NQ/TW có ý nghĩa đặc biệt quan trọng vì giáo dục chính là nơi đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ chuyển đổi số quốc gia. Điều này đòi hỏi các cơ sở giáo dục phải đổi mới mạnh mẽ phương pháp quản lý, giảng dạy và giáo dục chính trị tư tưởng trên nền tảng công nghệ số.

Đại hội XIV của Đảng đã xác định chuyển đổi số, khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo là động lực tăng trưởng mới, là nhiệm vụ trọng tâm nhằm nâng cao hiệu quả quản lý, phục vụ người dân và thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội. Thực tế tại nhiều địa phương cho thấy, chuyển đổi số không còn là khái niệm trên giấy, mà đang từng bước đi vào đời sống, từ học tập, sinh hoạt đến quản lý và bảo tồn giá trị lịch sử.

2.2. Vai trò của AI và chuyển đổi số trong đổi mới giáo dục tại các cơ sở giáo dục

Thứ nhất, góp phần đổi mới phương pháp dạy học theo hướng cá thể hóa và hiện đại hóa

Sự phát triển của AI và công nghệ số đang thúc đẩy quá trình chuyển đổi từ mô hình dạy học truyền thống sang mô hình giáo dục lấy người học làm trung tâm. Các nền tảng học tập trực tuyến và hệ thống quản lý học tập thông minh cho phép theo dõi, phân tích kết quả học tập, từ đó hỗ trợ xây dựng lộ trình học tập phù hợp với năng lực và nhu cầu của từng người học. Điều này góp phần nâng cao tính tương tác, tính chủ động và hiệu quả của quá trình dạy học.

Thứ hai, nâng cao hiệu quả quản trị và quản lý giáo dục

AI và chuyển đổi số giúp hiện đại hóa công tác quản lý thông qua việc số hóa dữ liệu, tự động hóa quy trình nghiệp vụ và tăng cường khả năng kết nối, chia sẻ thông tin. Việc xây dựng cơ sở dữ liệu tập trung và ứng dụng các phần mềm quản lý giáo dục không chỉ giảm thủ tục hành chính mà còn nâng cao tính chính xác, minh bạch và hiệu quả trong công tác quản trị nhà trường.

Thứ ba, hỗ trợ nâng cao hiệu quả giáo dục chính trị tư tưởng

Trong bối cảnh không gian mạng ngày càng trở thành môi trường tác động trực tiếp đến nhận thức của người học, AI và công nghệ số là công cụ quan trọng giúp đổi mới nội dung và phương thức giáo dục chính trị tư tưởng. Thông qua các nền tảng truyền thông số, video, infographic, podcast và các hoạt động trực tuyến, các cơ sở giáo dục có thể truyền tải thông tin chính thống một cách sinh động, phù hợp với xu hướng tiếp nhận của giới trẻ.

Bên cạnh đó, AI còn hỗ trợ phân tích dư luận xã hội, phát hiện thông tin sai lệch, cảnh báo các nội dung độc hại và xây dựng các sản phẩm truyền thông tích cực. Qua đó góp phần nâng cao nhận thức chính trị, tăng cường khả năng nhận diện và đấu tranh với các quan điểm sai trái, góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong môi trường số.

2.3. Những thách thức đối với công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong môi trường số tại các cơ sở giáo dục

2.3.1. Tác động của thông tin xấu độc trên mạng xã hội

Sinh viên là nhóm thường xuyên sử dụng internet và mạng xã hội nên dễ chịu tác động từ các luồng thông tin đa chiều. Bên cạnh những lợi ích trong học tập và trao đổi thông tin, không gian mạng cũng là môi trường để các thế lực thù địch phát tán thông tin sai lệch, xuyên tạc lịch sử, phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng và tác động tiêu cực đến nhận thức chính trị của người học. Trong khi đó, kỹ năng nhận diện và kiểm chứng thông tin của một bộ phận sinh viên còn hạn chế, làm gia tăng nguy cơ tiếp nhận và lan truyền thông tin sai sự thật.

2.3.2. Thách thức từ sự phát triển của AI và công nghệ số

Sự phát triển nhanh chóng của AI mang lại nhiều lợi ích cho giáo dục nhưng đồng thời cũng đặt ra những thách thức mới. Công nghệ AI có thể tạo ra hình ảnh, video, giọng nói và nội dung giả với độ chân thực cao, gây khó khăn trong việc xác minh thông tin và định hướng nhận thức. Bên cạnh đó, việc phụ thuộc quá mức vào các công cụ AI có thể làm giảm khả năng tư duy phản biện, nghiên cứu độc lập và năng lực đánh giá thông tin của người học.

2.3.3. Hạn chế về kỹ năng số và kỹ năng đấu tranh trên không gian mạng

Một bộ phận cán bộ, giảng viên và sinh viên vẫn còn hạn chế về kỹ năng số, kỹ năng sử dụng AI, khả năng nhận diện thông tin xấu độc và phản biện trên môi trường mạng. Thói quen tiếp nhận và chia sẻ thông tin thiếu kiểm chứng không chỉ làm gia tăng nguy cơ lan truyền tin giả mà còn ảnh hưởng đến hiệu quả công tác giáo dục chính trị tư tưởng trong các cơ sở giáo dục.

2.3.4. Sự cạnh tranh giữa thông tin chính thống và thông tin độc hại

Thông tin trên mạng xã hội có tốc độ lan truyền nhanh và hình thức thể hiện ngày càng đa dạng, trong khi nhiều nội dung tuyên truyền chính thống vẫn còn thiếu tính hấp dẫn đối với giới trẻ. Điều này tạo ra áp lực lớn đối với công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đòi hỏi các cơ sở giáo dục phải đổi mới nội dung và phương thức truyền thông để nâng cao hiệu quả định hướng dư luận.

2.3.5. Khó khăn trong quản lý và định hướng người học trên môi trường mạng

Tính mở và phạm vi rộng của không gian mạng khiến công tác quản lý, theo dõi và định hướng sinh viên gặp nhiều khó khăn. Một số sinh viên còn thiếu hiểu biết về pháp luật, trách nhiệm công dân số và kỹ năng sử dụng mạng xã hội an toàn, dẫn đến nguy cơ tham gia hoặc chia sẻ các nội dung tiêu cực, thiếu chuẩn mực trên môi trường trực tuyến.

2.3.6. Yêu cầu đổi mới phương thức bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng

Những thách thức của môi trường số đặt ra yêu cầu đổi mới toàn diện nội dung và phương thức bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong các cơ sở giáo dục. Theo đó, cần đẩy mạnh ứng dụng AI và công nghệ số, tăng cường truyền thông đa phương tiện, phát huy vai trò của các tổ chức đoàn thể và xây dựng môi trường số an toàn nhằm nâng cao khả năng nhận diện, phòng ngừa và đấu tranh với các thông tin xấu độc trên không gian mạng.

2.4. Giải pháp phát huy vai trò của AI và chuyển đổi số nhằm bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng tại các cơ sở giáo dục

2.4.1. Nâng cao nhận thức chính trị, kỹ năng số và kỹ năng sử dụng AI cho cán bộ, giảng viên và sinh viên

Đây là giải pháp mang tính nền tảng và có ý nghĩa quyết định đối với hiệu quả chuyển đổi số trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng. Nhà trường cần:

Một là, tổ chức các lớp tập huấn về AI, chuyển đổi số và an toàn thông tin.

Hai là, lồng ghép nội dung giáo dục kỹ năng số vào hoạt động học tập và sinh hoạt đoàn thể, cụ thể như tổ chức cuộc thi trực tuyến tìm hiểu về an toàn số và văn hóa ứng xử trên không gian mạng.

Ba là, xây dựng chuyên đề về nhận diện thông tin xấu độc trên không gian mạng, ví dụ như sinh hoạt chuyên đề "Sinh viên với kỹ năng nhận diện tin giả trên mạng xã hội".

Bốn là, hướng dẫn cán bộ, viên chức, giảng viên, sinh viên sử dụng AI phục vụ công việc, hỗ trợ học tập, nghiên cứu đúng quy định (trích dẫn nguồn, kiểm chứng nội dung).

Năm là, giảng viên hướng dẫn sinh viên sử dụng ChatGPT, Gemini hoặc các công cụ AI để hỗ trợ học tập nhưng phải trích dẫn nguồn, kiểm chứng nội dung và phát triển tư duy phản biện.

Việc nâng cao kỹ năng số sẽ giúp cán bộ, giảng viên, sinh viên nhà trường có "bộ lọc thông tin", tránh bị tác động bởi các quan điểm sai trái, thù địch trên mạng xã hội.

2.4.2. Đẩy mạnh ứng dụng AI và công nghệ số trong giáo dục chính trị tư tưởng

Trong giảng dạy, cần đổi mới mạnh mẽ hình thức giáo dục chính trị tư tưởng bằng công nghệ số và AI như: số hóa bài giảng lý luận chính trị; ứng dụng AI trong thiết kế bài giảng trực quan; AI có thể hỗ trợ xây dựng ngân hàng câu hỏi trắc nghiệm tự động cho các môn lý luận chính trị; xây dựng video clip, infographic, podcast tuyên truyền về lịch sử, tư tưởng Hồ Chí Minh và chủ trương của Đảng; xây dựng chatbot hỗ trợ giải đáp kiến thức pháp luật, chính trị và quy chế học tập cho sinh viên.

Đặc biệt, việc sử dụng nền tảng số để truyền tải nội dung chính trị tư tưởng sẽ phù hợp với xu hướng tiếp nhận thông tin của giới trẻ hiện nay. Thay vì chỉ tổ chức học nghị quyết theo hình thức đọc văn bản hoặc báo cáo chuyên đề truyền thống, Nhà trường có thể: Xây dựng video ngắn tuyên truyền về lịch sử Đảng, tư tưởng Hồ Chí Minh; Thiết kế infographic về các ngày lễ lớn, chủ quyền biển đảo; Tổ chức cuộc thi trực tuyến tìm hiểu nghị quyết của Đảng; Xây dựng podcast hoặc livestream trao đổi các vấn đề chính trị – xã hội; Ứng dụng AI để thiết kế hình ảnh, clip truyền thông sinh động.

2.4.3. Xây dựng môi trường giáo dục số an toàn, lành mạnh

Không gian mạng hiện nay vừa là môi trường học tập nhưng cũng là nơi tiềm ẩn nhiều nguy cơ về thông tin xấu độc. Vì vậy, việc xây dựng môi trường giáo dục số an toàn là yêu cầu cấp thiết nhằm thông qua đó giúp sinh viên nâng cao ý thức trách nhiệm khi tham gia môi trường số.

Các cơ sở giáo dục cần: Xây dựng bộ quy tắc ứng xử trên không gian mạng; Tăng cường tuyên truyền pháp luật về an ninh mạng; Định hướng văn hóa sử dụng mạng xã hội cho sinh viên; Thường xuyên cảnh báo các thủ đoạn lừa đảo, xuyên tạc trên internet.

Ví dụ: Nhà trường có thể phát động phong trào "Sinh viên sử dụng mạng xã hội tích cực, văn minh". Các khoa, lớp tổ chức sinh hoạt chuyên đề về trách nhiệm công dân trên không gian mạng. Phòng Công tác sinh viên phối hợp với Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên xây dựng chuyên mục "Tin giả cần cảnh giác" trên fanpage nhà trường.

2.4.4. Phát huy vai trò của tổ chức Đảng và các đoàn thể trong chuyển đổi số

Tổ chức Đảng và các đoàn thể giữ vai trò nòng cốt trong công tác định hướng tư tưởng và đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái trên không gian mạng.

Do đó, Đảng ủy các cơ sở giáo dục cần: Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ số trong tuyên truyền nghị quyết; Đổi mới sinh hoạt chi bộ theo hướng kết hợp trực tiếp và trực tuyến; Tăng cường truyền thông tích cực trên nền tảng số.

Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên cần phát huy vai trò xung kích thông qua: Xây dựng fanpage, video truyền thông; Tổ chức cuộc thi trực tuyến tìm hiểu lịch sử Đảng; Lan tỏa gương người tốt – việc tốt; Phản bác thông tin sai trái trên mạng xã hội.

2.4.5. Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát và định hướng thông tin trên không gian mạng

Trong bối cảnh thông tin lan truyền nhanh chóng trên internet, công tác kiểm tra, giám sát và định hướng dư luận cần được thực hiện thường xuyên, kịp thời nhằm hạn chế tác động tiêu cực của thông tin xấu độc đối với sinh viên.

Nhà trường cần: Chủ động nắm bắt dư luận sinh viên trên môi trường mạng, khi xuất hiện thông tin sai sự thật liên quan đến giáo dục hoặc vấn đề chính trị – xã hội, nhà trường cần nhanh chóng cung cấp thông tin chính thống để định hướng nhận thức cho sinh viên; Phát hiện sớm các biểu hiện lệch lạc về tư tưởng; Phối hợp với cơ quan chức năng xử lý thông tin sai trái; Xây dựng lực lượng cộng tác viên dư luận xã hội trong sinh viên và giảng viên.

2.4.6. Gắn chuyển đổi số với xây dựng bản lĩnh chính trị cho sinh viên

Sinh viên các cơ sở giáo dục đặc biệt là sinh viên sư phạm là đội ngũ giáo viên tương lai, có vai trò quan trọng trong giáo dục thế hệ trẻ. Trong bối cảnh AI phát triển mạnh mẽ, người giáo viên tương lai không chỉ cần giỏi chuyên môn mà còn phải có khả năng định hướng thông tin, giáo dục đạo đức và bảo vệ học sinh trước những tác động tiêu cực của môi trường số. Vì vậy, việc xây dựng bản lĩnh chính trị, đạo đức nghề nghiệp và kỹ năng số cho sinh viên là nhiệm vụ lâu dài và cấp thiết.

Nhà trường cần: Kết hợp giáo dục chuyên môn với giáo dục lý tưởng cách mạng; Tăng cường học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; Xây dựng hình mẫu sinh viên sư phạm vừa có năng lực số vừa có bản lĩnh chính trị vững vàng.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh chuyển đổi số toàn diện hiện nay, trí tuệ nhân tạo và công nghệ số vừa là cơ hội, vừa là thách thức đối với công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong các cơ sở giáo dục. Đối với các cơ sở giáo dục, việc phát huy hiệu quả AI và chuyển đổi số không chỉ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục mà còn giúp đổi mới công tác giáo dục chính trị tư tưởng, tăng cường khả năng đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái trên không gian mạng.

Để thực hiện hiệu quả nhiệm vụ này, nhà trường cần tiếp tục đẩy mạnh chuyển đổi số, nâng cao năng lực số cho đội ngũ cán bộ, giảng viên và sinh viên; đồng thời phát huy vai trò của tổ chức Đảng, đoàn thể trong công tác tuyên truyền, giáo dục và định hướng tư tưởng. Qua đó góp phần xây dựng môi trường giáo dục hiện đại, an toàn, lành mạnh và giữ vững nền tảng tư tưởng của Đảng trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Chính trị, Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27/9/2019 của Bộ Chính trị về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Bộ Chính trị, Nghị quyết 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia.

Chính phủ, Quyết định số 749/QĐ-TTg ngày 03/6/2020 phê duyệt "Chương trình Chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030"

Chính phủ, Quyết định số 127/QĐ-TTg ngày 26/01/2021 ban hành "Chiến lược quốc gia về nghiên cứu, phát triển và ứng dụng trí tuệ nhân tạo đến năm 2030".

https://tuoitredhsp.ued.udn.vn/chuyen-doi-so-voi-cong-tac-bao-ve-nen-tang-tu-tuong-cua-dang/